

ODJELJENJE ZA PLATNE SISTEME
SLUŽBA ZA NADGLEDANJE I RAZVOJ PLATNIH SISTEMA

Platni sistemi u BiH u 2021. godini

Sarajevo, 18.02.2022. godine

Sadržaj

1. Uvod.....	3
2. BPRV i žirokliring transakcije	3
3. Koncentracija po broju i vrijednosti transakcija	8
4. Vremenski raspored plasiranja transakcija	10
5. Međunarodni kliring	11
6. Organizacione šeme banaka	13
7. Međubankarske i unutarbankarske transakcije	14
8. Kanali banaka.....	21

1. Uvod

Izveštaj „Platni sistemi u BiH u 2021. godini“ kao redovan godišnji izvještaj o radu platnih sistema u BiH je rađen na osnovu podataka prikupljenih od 23 banke u BiH i internih podataka Centralne banke Bosne i Hercegovine.

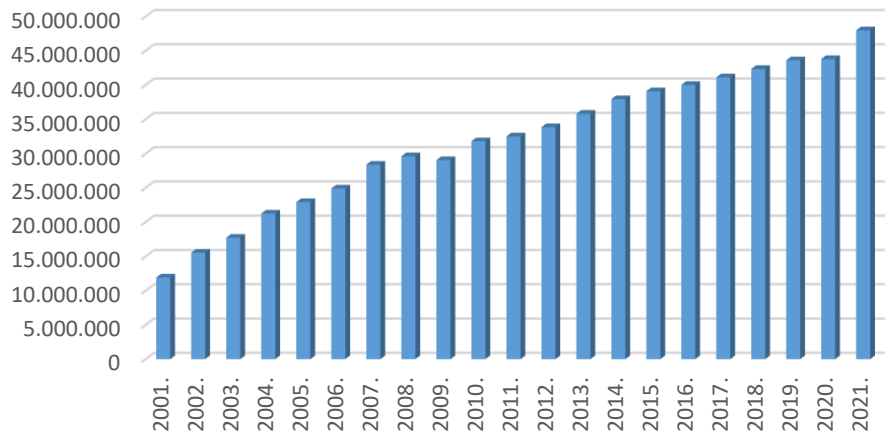
Centralna banka Bosne i Hercegovine je u toku 2021. godine uspješno odgovorila svim zadacima kada je u pitanju stabilno funkcionisanje platnih sistema čiji je vlasnik i operater Centralna banka Bosne i Hercegovine, te su kroz iste izvršene sve transakcije u toku radnog vremena sistema.

2. BPRV i žirokliring transakcije

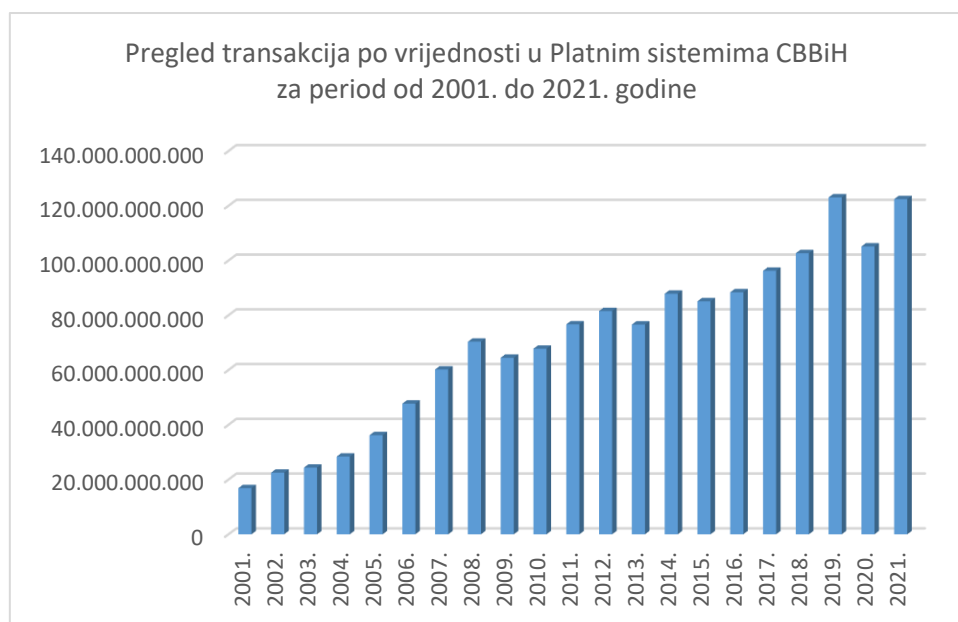
Protekle, 2021. godine u Platnim sistemima Centralne banke Bosne i Hercegovine zabilježen je rast broja transakcija kao i njihove vrijednosti.

Pregled broja transakcija u Platnim sistemima CBBiH za period od 2001. do 2021. godine	
Godina	Broj transakcija
2001.	11.916.222
2002.	15.526.839
2003.	17.721.251
2004.	21.242.162
2005.	22.909.427
2006.	24.900.936
2007.	28.367.097
2008.	29.598.572
2009.	29.039.567
2010.	31.774.686
2011.	32.489.826
2012.	33.837.361
2013.	35.799.626
2014.	37.930.337
2015.	39.086.648
2016.	40.004.202
2017.	41.107.361
2018.	42.334.026
2019.	43.601.606
2020.	43.774.406
2021.	47.971.726
Ukupno:	670.933.884

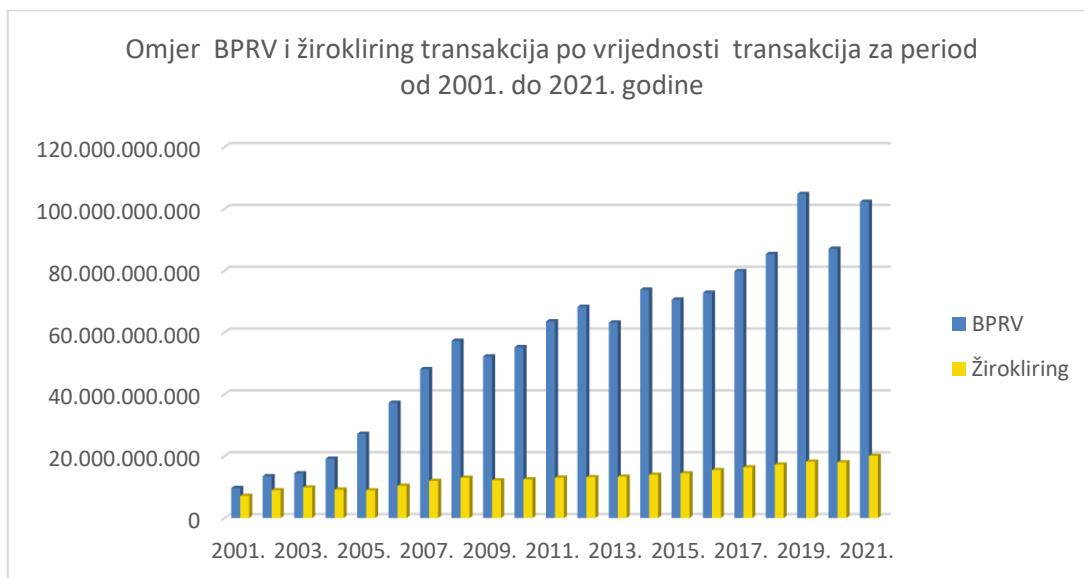
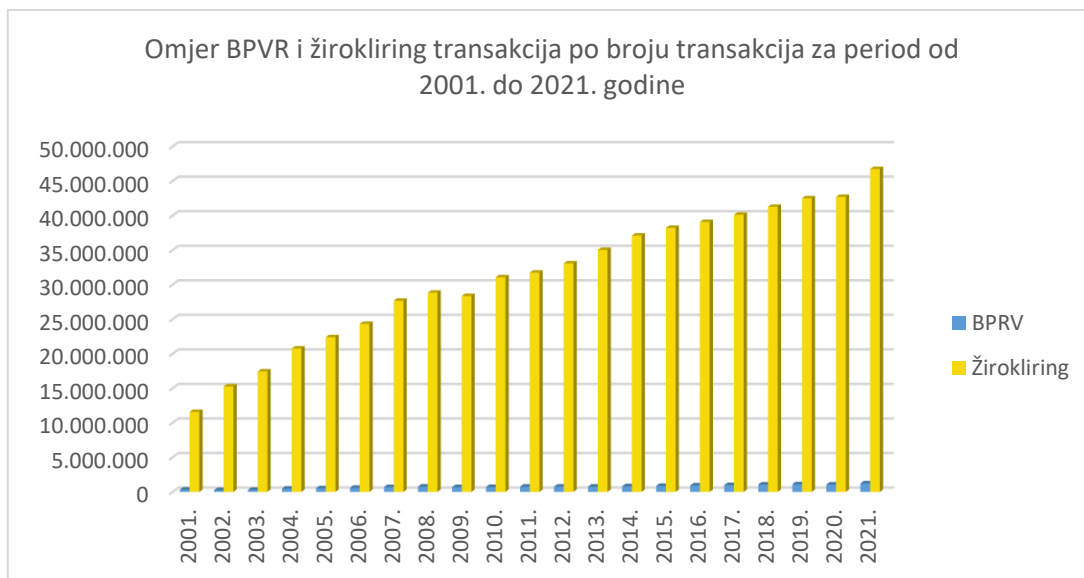
Pregled broja transakcija u Platnim sistemima CB BiH za period od 2001. do 2021. godine

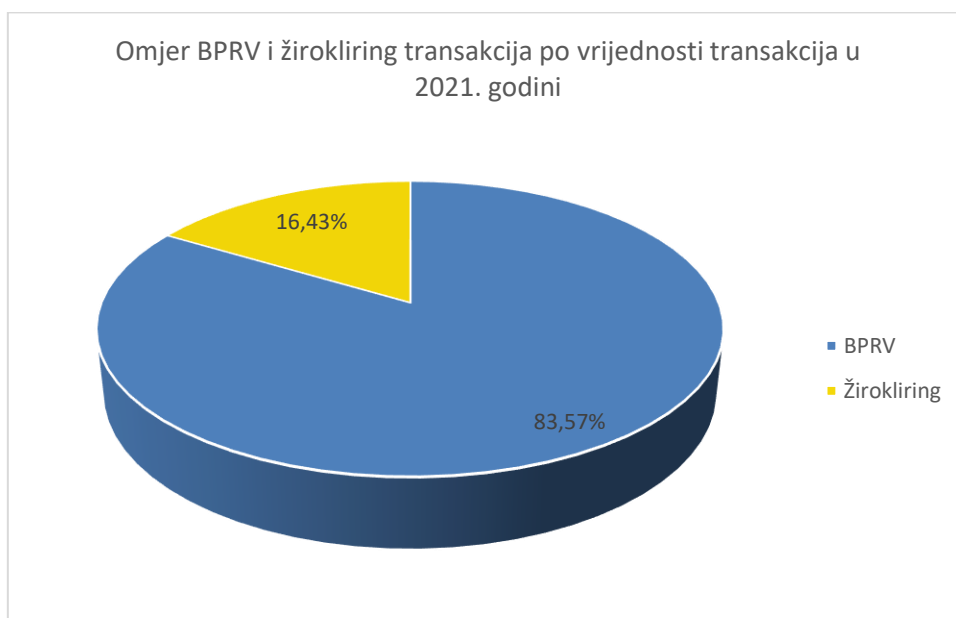
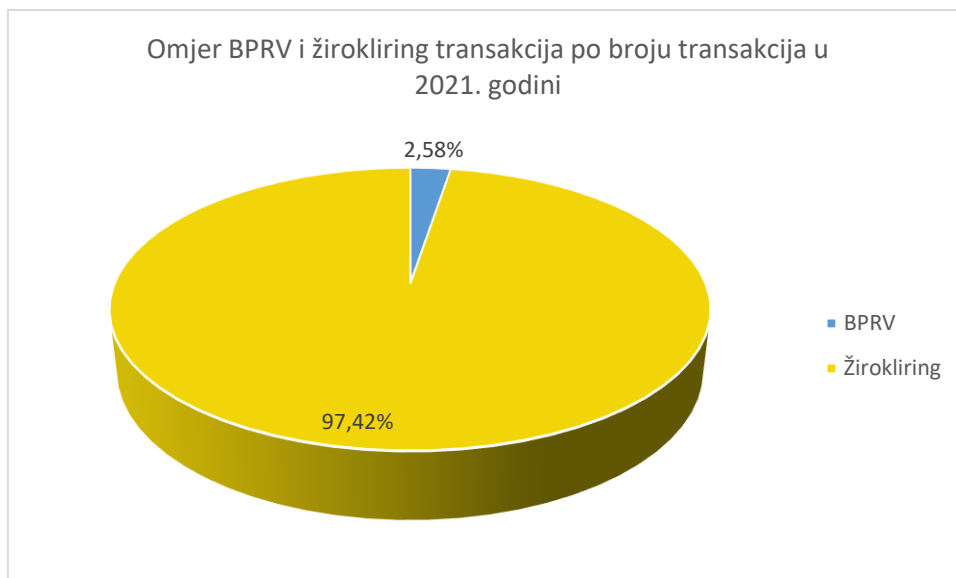
Pregled transakcija po vrijednosti u Platnim sistemima CB BiH za period od 2001. do 2021. godine	
Godina	Transakcije po vrijednosti u KM
2001.	16.844.843.315
2002.	22.509.671.792
2003.	24.342.825.574
2004.	28.383.452.792
2005.	36.194.883.247
2006.	47.727.696.822
2007.	60.192.696.720
2008.	70.344.517.441
2009.	64.457.938.969
2010.	67.778.691.332
2011.	76.653.471.820
2012.	81.533.268.431
2013.	76.604.896.747
2014.	87.858.114.404
2015.	85.105.843.766
2016.	88.379.953.010
2017.	96.243.249.000
2018.	102.669.704.908
2019.	123.046.070.387
2020.	105.132.312.596
2021.	122.403.038.511
Ukupno:	1.484.407.141.583

Pregled BPRV i žirokliring transakcija u Platnim sistemima CBBiH za period od 2001. do 2021. godine				
Godina	BPRV		Žirokliring	
	Broj transakcija	Vrijednost u KM	Broj transakcija	Vrijednost u KM
2001.	332.622	9.701.270.430	11.583.600	7.143.572.885
2002.	257.691	13.519.780.127	15.269.148	8.989.891.665
2003.	293.847	14.460.652.316	17.427.404	9.882.173.258
2004.	480.935	19.178.523.535	20.761.227	9.204.929.257
2005.	521.014	27.236.549.476	22.388.413	8.958.333.771
2006.	591.823	37.280.188.111	24.309.113	10.447.508.711
2007.	704.702	48.174.209.589	27.662.395	12.018.487.131
2008.	766.690	57.335.307.266	28.831.882	13.009.210.175
2009.	692.669	52.283.260.876	28.346.898	12.174.678.093
2010.	713.775	55.281.115.708	31.060.911	12.497.575.624
2011.	760.459	63.607.787.849	31.729.367	13.045.683.971
2012.	763.522	68.310.225.344	33.073.839	13.223.043.087
2013.	773.099	63.231.533.830	35.026.527	13.373.362.917
2014.	821.897	73.896.929.048	37.108.440	13.961.185.356
2015.	874.575	70.654.654.893	38.212.073	14.451.188.873
2016.	935.319	72.871.045.267	39.068.883	15.508.907.743
2017.	996.043	79.855.384.343	40.111.318	16.387.864.656
2018.	1.067.256	85.393.044.051	41.266.770	17.276.660.857
2019.	1.105.320	104.825.511.544	42.496.286	18.220.558.843
2020.	1.072.023	87.108.346.289	42.702.383	18.023.966.308
2021.	1.236.315	102.287.161.783	46.735.411	20.115.876.728
Ukupno:	15.761.596	1.206.492.481.675	655.172.288	277.914.659.908

Omjer BPVR i žirokliring transakcija u 2021. godini				
	Broj transakcija	Udio u ukupnom broju transakcija	Vrijednost u KM	Udio u ukupnoj vrijednosti
BPVR	1.236.315	2,58%	102.287.161.783	83,57%
Žirokliring	46.735.411	97,42%	20.115.876.728	16,43%
Ukupno:	47.971.726	100%	122.403.038.511	100%

Udio broja BPRV transakcija u ukupnim transakcijama u 2021. godini iznosi 2,58%, dok je udio u vrijednosti 83,57%.

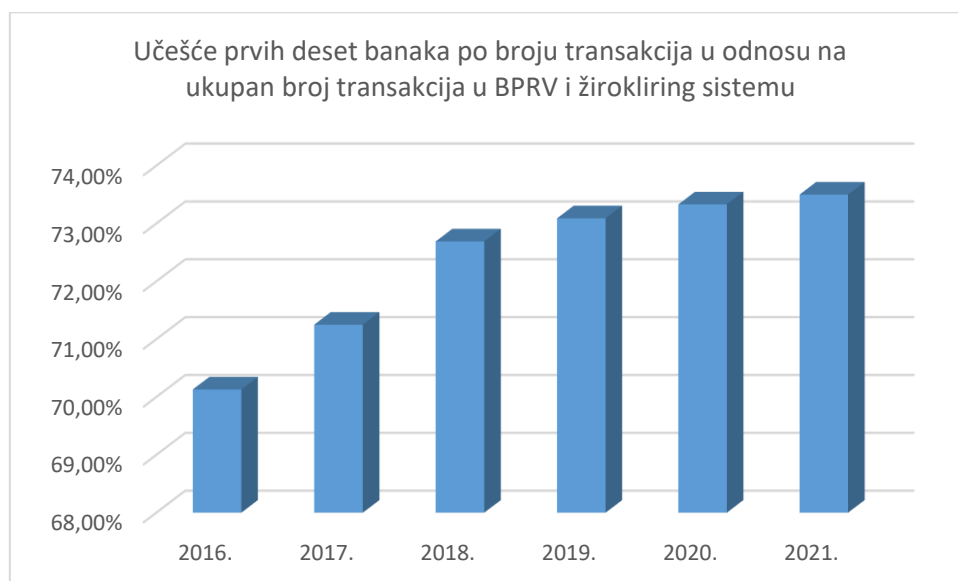
Udio žirokliring transakcija u broju ukupnih transakcija iznosi 97,42%, a u vrijednosti 16,43%.

3. Koncentracija po broju i vrijednosti transakcija

Prvih deset banaka u u ukupnom broju BPRV i žirokliring međubankarskih transakcija, učestvovalo je u 2021. godini sa 73,50%, što je povećanje u odnosu na 2020. godinu (2020. godine prvih deset banaka je ostvarilo 73,33% svih transakcija).

Prvih pet banaka u ukupnom broju BPRV i žirokliring međubankarskih transakcija, učestvovalo je u 2021. godini sa 52,40%, što je smanjenje u odnosu na 2020. godinu (2020. godine prvih pet banaka je ostvarilo 52,99% svih transakcija).

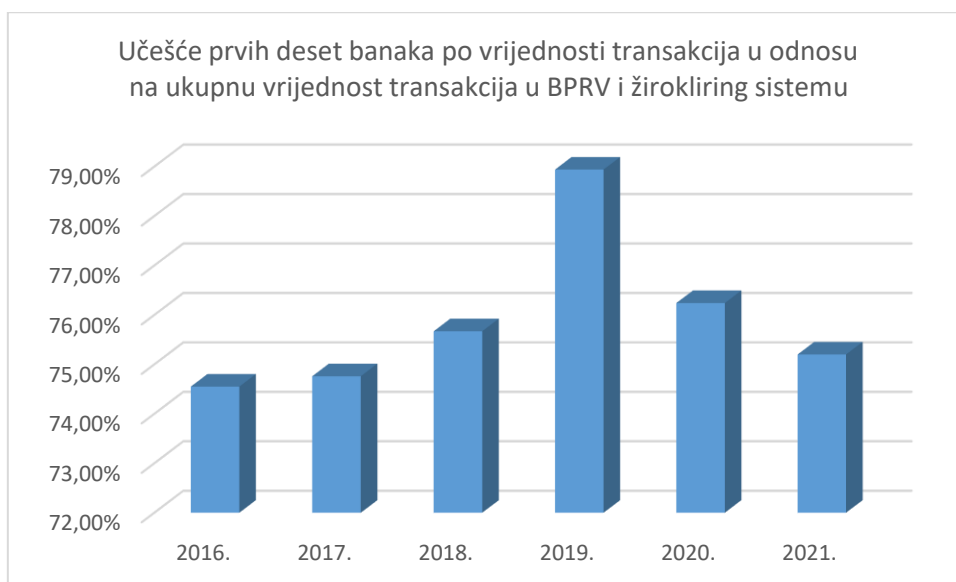
Učešće prvih deset banaka po broju transakcija u odnosu na ukupan broj transakcija u BPRV i žirokliring sistemu u 2021. godini		
Godina	Broj transakcija	%
2021.	35.262.425	73,50

U ukupnoj vrijednosti transakcija prvih deset banaka učestvovalo je sa 75,20%, smanjivši tako svoj udio u samoj vrijednosti jer je 2020. godine prvih deset banaka obavilo 76,24% transakcija od ukupne vrijednosti.

U ukupnoj vrijednosti transakcija prvih pet banaka učestvovalo je sa 50,36%, smanjivši tako svoj udio u samoj vrijednosti jer je 2020. godine prvih pet banaka obavilo 51,53% transakcija od ukupne vrijednosti.

Učešće prvih deset banaka po vrijednosti transakcija u odnosu na ukupnu vrijednost transakcija u BPRV i žirokliring sistemu u 2021. godini		
Godina	Vrijednost transakcija	%
2021.	92.068.891.263	75,20

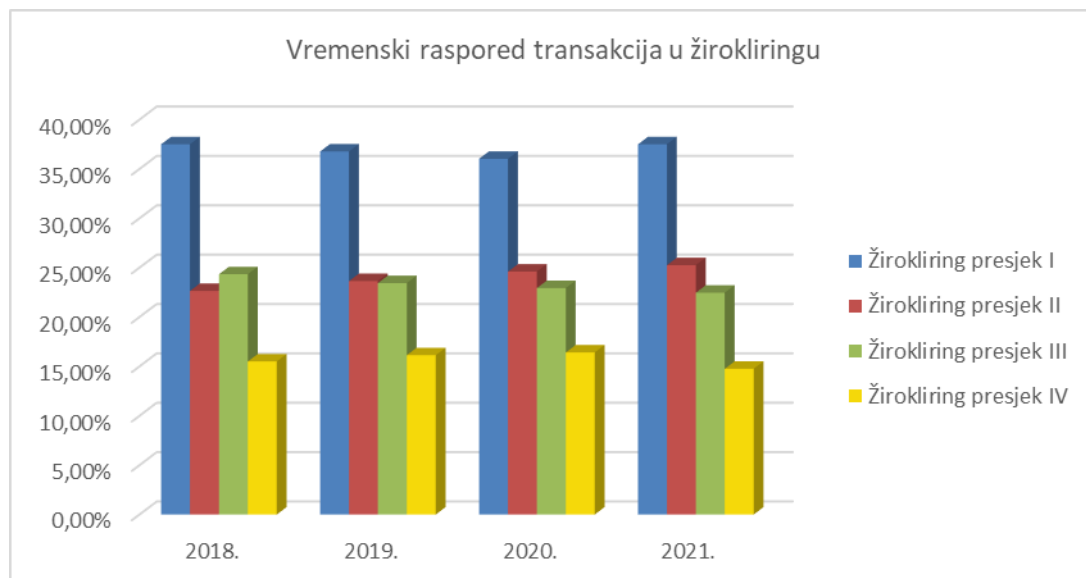

4. Vremenski raspored plasiranja transakcija

Shodno Operativnim pravilima za žirokliring, izračunavanje neto pozicija učesnika i poravnanje istih u platnom sistemu BPRV se vrši u četiri klirinška ciklusa u toku dana.

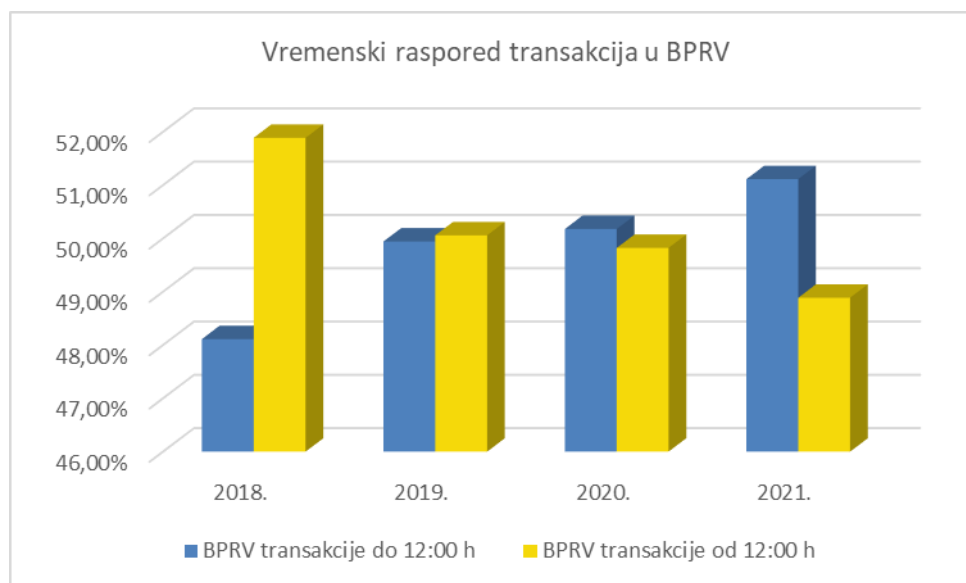
Procentualno učešće slanja naloga banaka po klirinškim ciklusima u platni sistem žirokliringa u toku 2021. godine je kao što slijedi:

Vremenski raspored transakcija u žirokliringu izražen u %				
Žirokliring presjek	2018.	2019.	2020.	2021.
Žirokliring presjek I	37,50%	36,77%	36,03%	37,51%
Žirokliring presjek II	22,65%	23,65%	24,61%	25,26%
Žirokliring presjek III	24,34%	23,44%	22,94%	22,47%
Žirokliring presjek IV	15,51%	16,14%	16,42%	14,76%

Procentualno učešće slanja naloga banaka u platni sistem BPRV u toku 2021. godine je kao što slijedi:

Vremenski raspored transakcija u BPRV izražen u %				
BPRV presjek	2018.	2019.	2020.	2021.
BPRV transakcije do 12:00 h	48,11%	49,94%	50,18%	51,11%
BPRV transakcije od 12:00 h	51,89%	50,06%	49,82%	48,89%

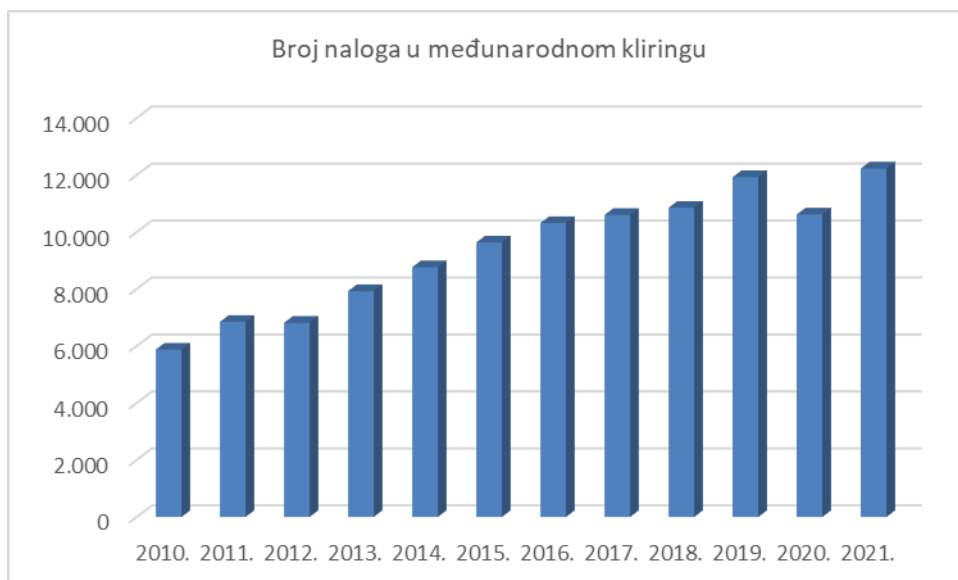
5. Međunarodni kliring

Kroz sistem klirinškog načina obračuna međunarodnih plaćanja sa Srbijom plasirano je u 2021. godini ukupno 12.236 naloga (10.622 naloga u 2020. godini), čija je vrijednost bila 352.790.320 eura (235.143.401 eura u 2020. godini). U sistemu kliringa međunarodnih plaćanja između dvije države učestvovalo je šest banaka iz Bosne i Hercegovine i to:

1.	Bosna Bank International d.d. Sarajevo
2.	MF banka a.d. Banja Luka
3.	NAŠA BANKA a.d. Bijeljina
4.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo
5.	Sberbank a.d. Banja Luka
6.	Sberbank BH d.d. Sarajevo

Ukupan broj naloga i njihova vrijednost po godinama:

Godina	Broj naloga	Vrijednost naloga
2010.	5.877	56.895.162 €
2011.	6.852	84.244.664 €
2012.	6.819	93.651.205 €
2013.	7.929	122.641.627 €
2014.	8.769	131.046.506 €
2015.	9.637	176.275.344 €
2016.	10.319	197.607.823 €
2017.	10.602	172.103.917 €
2018.	10.853	224.074.932 €
2019.	11.931	265.096.190 €
2020.	10.622	235.143.401 €
2021.	12.236	352.790.320 €

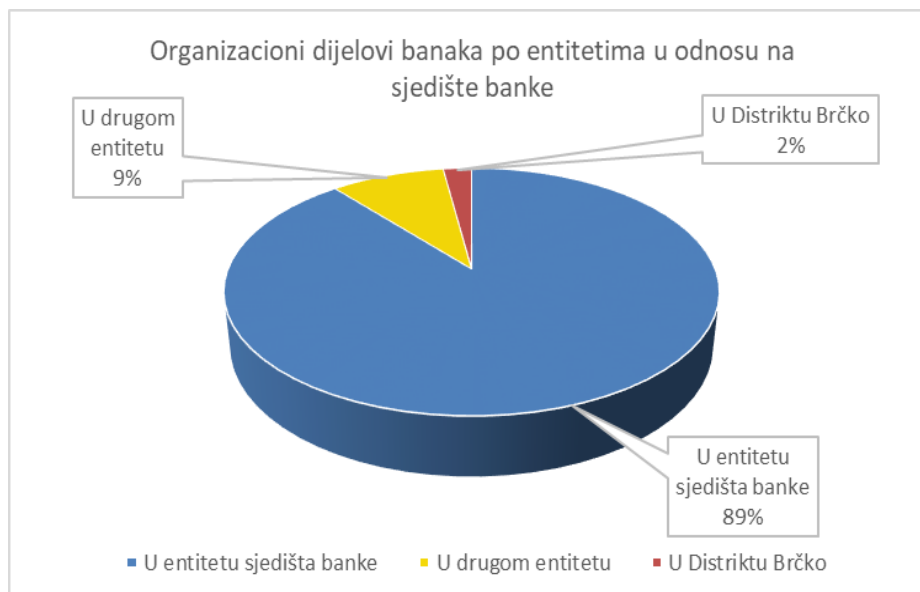

6. Organizacione šeme banaka

Ukupno su banke na kraju 2021. godine imale 723 organizaciona dijela (2020. godine banke su imale 789 organizacionih dijelova). Uočava se trend smanjenja broja organizacionih dijelova banaka.

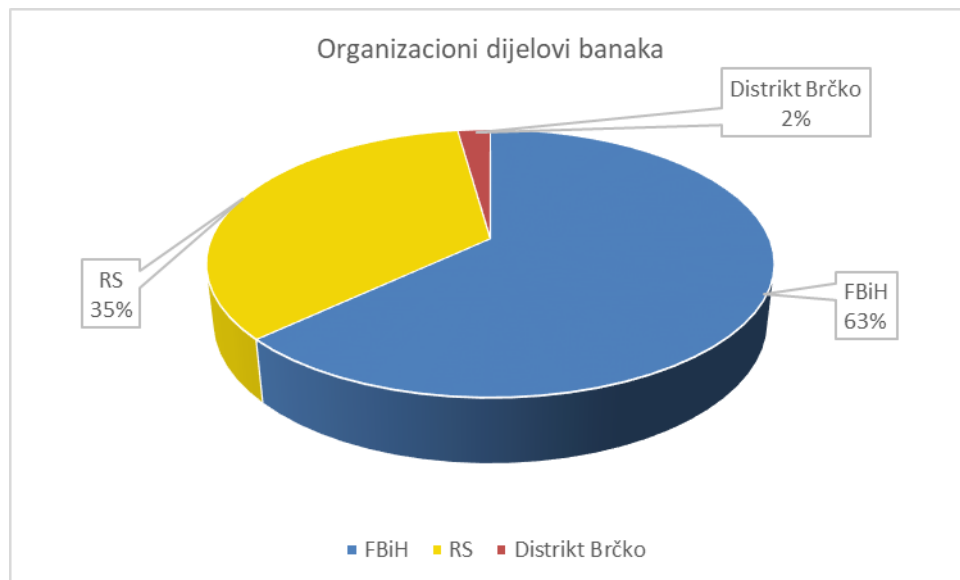
U tabeli je dat prikaz organizacionih dijelova po entitetima u odnosu na sjedište banke:

Organizacioni dijelovi banke				
Godina	U entitetu sjedišta banke	U drugom entitetu	U distriktu Brčko	Ukupno
2016.	729	69	25	823
2017.	726	72	24	822
2018.	699	92	20	811
2019.	706	75	18	799
2020.	695	76	18	789
2021.	643	64	16	723

U narednoj tabeli je dat prikaz broja organizacionih dijelova banaka u FBiH, RS i DB:

Organizacioni dijelovi banke				
Godina	FBiH	RS	distrikt Brčko	Ukupno
2021.	456	251	16	723

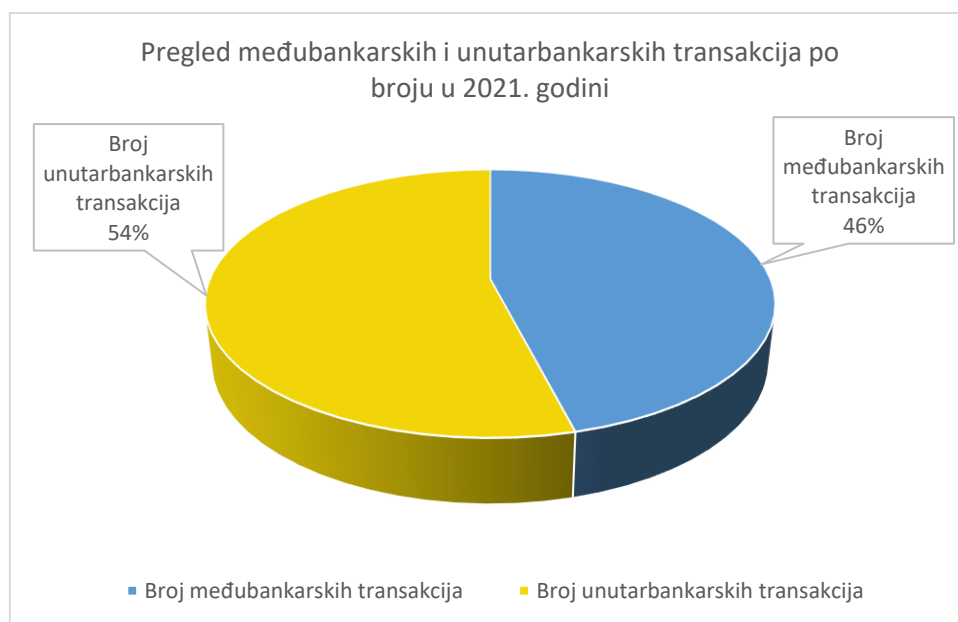

7. Međubankarske i unutarbankarske transakcije

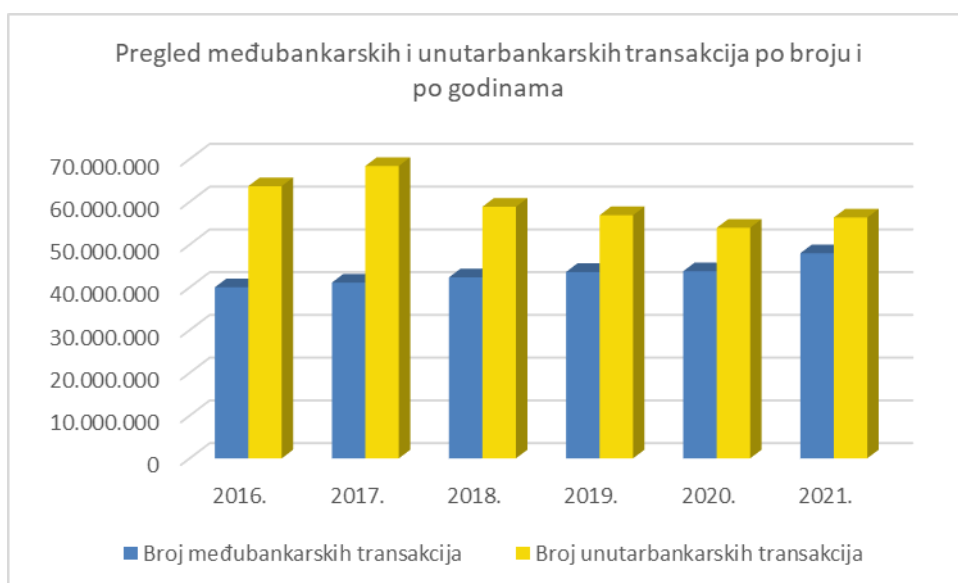
Tokom 2021. godine je realizovano 47.971.726 međubankarskih plaćanja (u 2020. godini 43.774.406) i 56.325.952 unutarbankarskih (u 2020. godini 53.927.204).

U procentima iskazano, u ukupnom broju transakcija 46% je realizovano međubankarskih transakcija (kroz platne sisteme CBBiH: BPRV i žirokliring), nasuprot 54% naloga plasiranih unutar banaka.

Pregled međubankarskih i unutarbankarskih transakcija po broju u 2021. godini		
Broj međubankarskih transakcija	Broj unutarbankarskih transakcija	Ukupno
47.971.726	56.325.952	104.297.678
46%	54%	100%

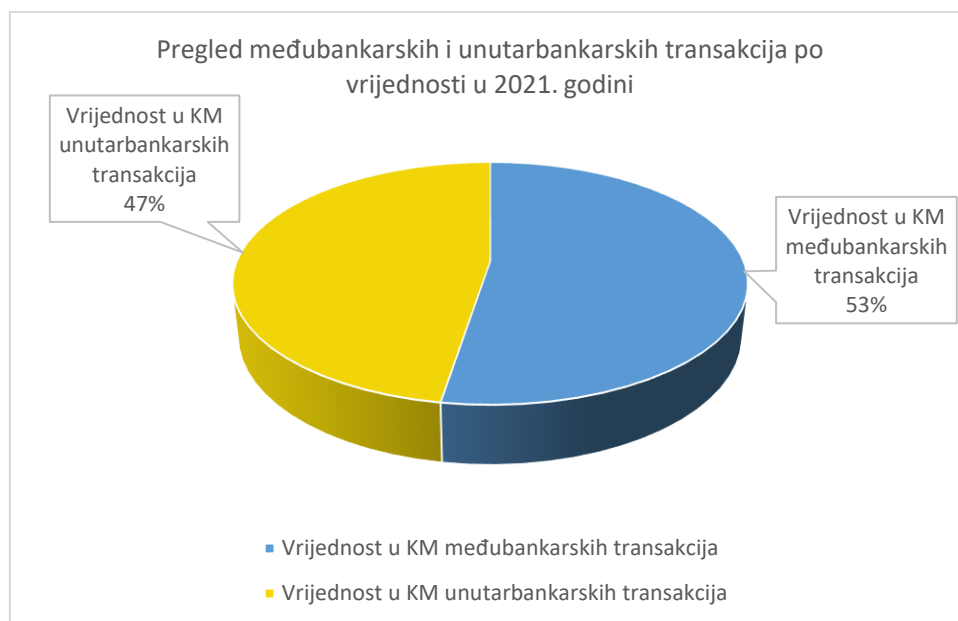

Pregled međubankarskih i unutarbankarskih transakcija po broju i po godinama			
Godina	Broj međubankarskih transakcija	Broj unutarbankarskih transakcija	Ukupno
2016.	40.004.202	63.663.205	103.667.407
2017.	41.107.361	68.389.937	109.497.298
2018.	42.334.026	58.847.941	101.181.967
2019.	43.601.606	56.879.236	100.480.842
2020.	43.774.406	53.927.204	97.701.610
2021.	47.971.726	56.325.952	104.297.678

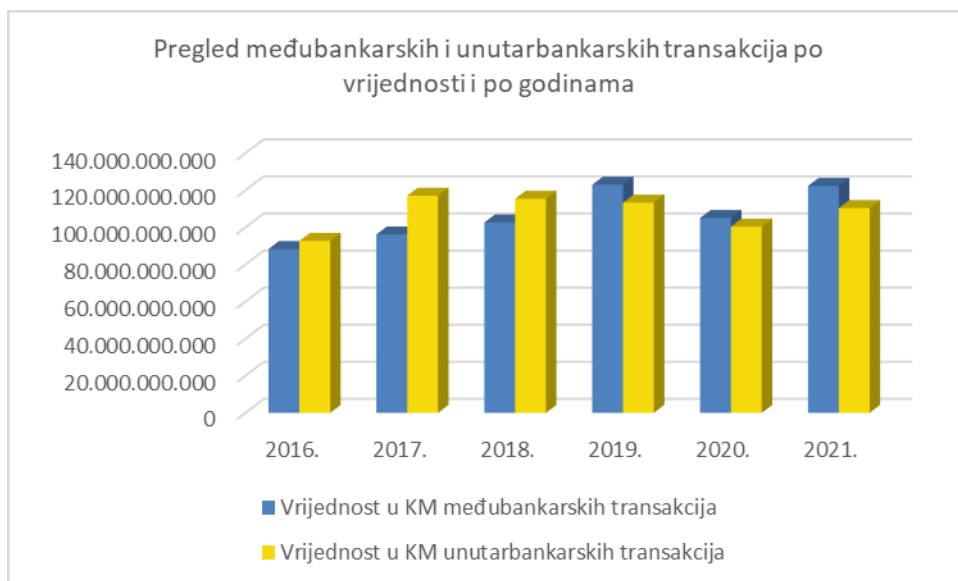

Posmatrajući po vrijednosti u 2021. godini je realizovano 122.403.038.511 KM kroz naloge među bankama (u 2020. godini 105.132.312.596 KM) i 110.469.030.643 KM unutar banaka (u 2020. godini 100.429.423.241 KM). Omjer jednih naspram drugih – međubankarskih u odnosu na unutarbankarske je kao u tabeli:

Pregled međubankarskih i unutarbankarskih transakcija po vrijednosti u 2021. godini		
Vrijednost u KM međubankarskih transakcija	Vrijednost u KM unutarbankarskih transakcija	Ukupno
122.403.038.511	110.469.030.643	232.872.069.154
53%	47%	100%

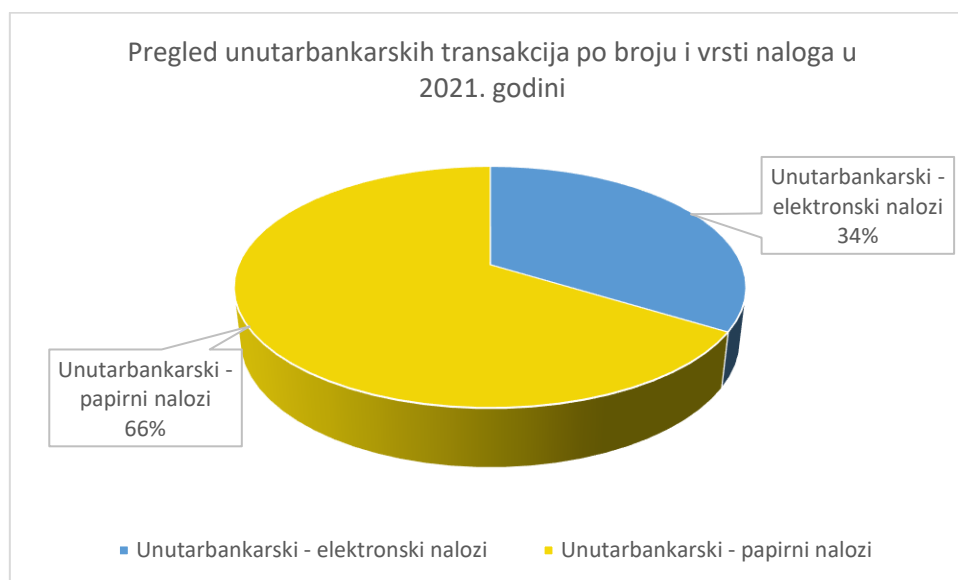

Pregled međubankarskih i unutarbankarskih transakcija po vrijednosti i po godinama			
Godina	Vrijednost u KM međubankarskih transakcija	Vrijednost u KM unutarbankarskih transakcija	Ukupno
2016.	88.379.953.010	92.735.655.107	181.115.608.117
2017.	96.243.249.000	117.098.818.192	213.342.067.191
2018.	102.669.704.908	115.435.540.439	218.105.245.347
2019.	123.046.070.387	113.372.584.035	236.418.654.422
2020.	105.132.312.596	100.429.423.241	205.561.735.837
2021.	122.403.038.511	110.469.030.643	232.872.069.154

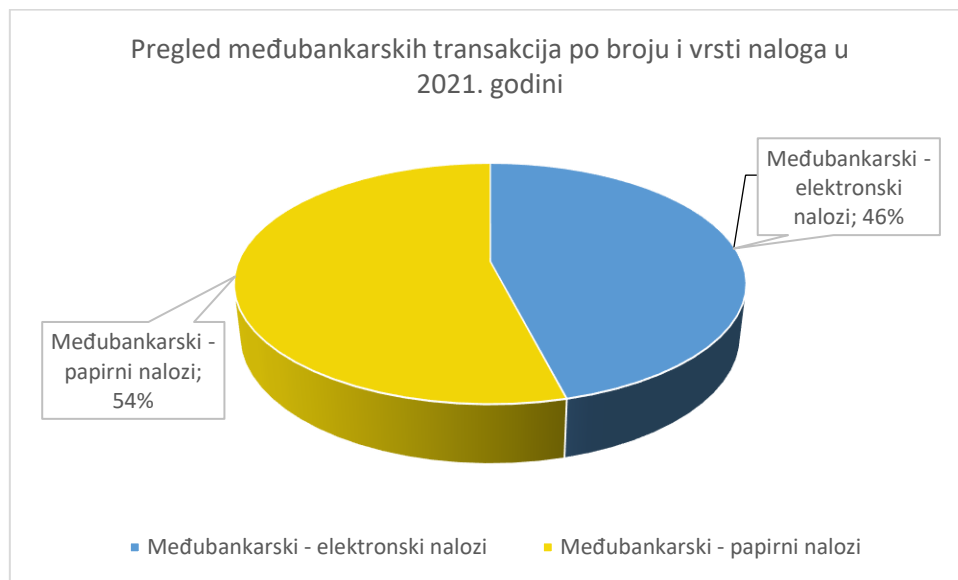

U nastavku dajemo pregled unutarbankarskih i međubankarskih transakcija po vrsti naloga (elektronski i papirni) za 2021. godinu. Pregled dajemo po broju kao i po vrijednosti naloga:

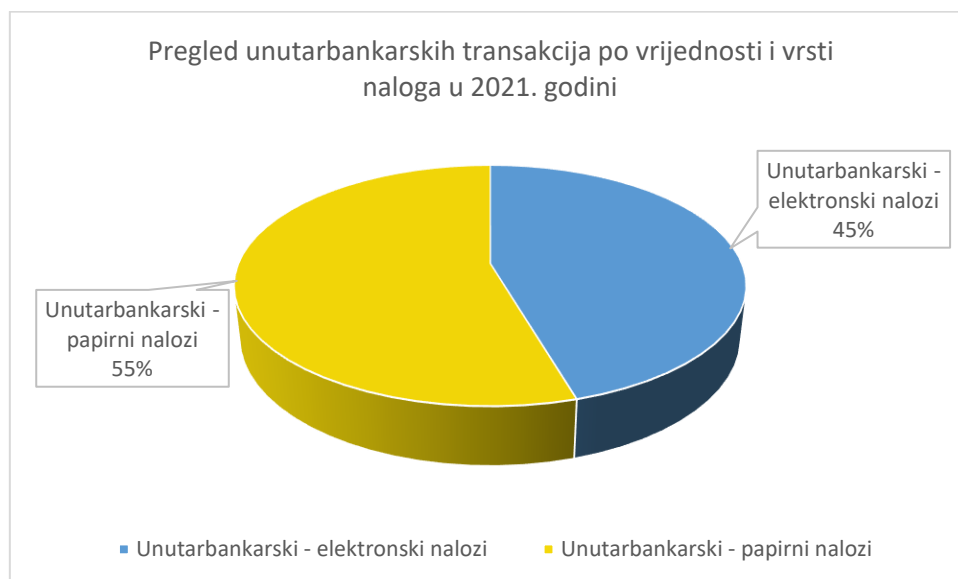
Pregled unutarbankarskih transakcija po broju i vrsti naloga u 2021. godini		
Unutarbankarski - elektronski nalozi	Unutarbankarski - papirni nalozi	Ukupno
34%	66%	100%

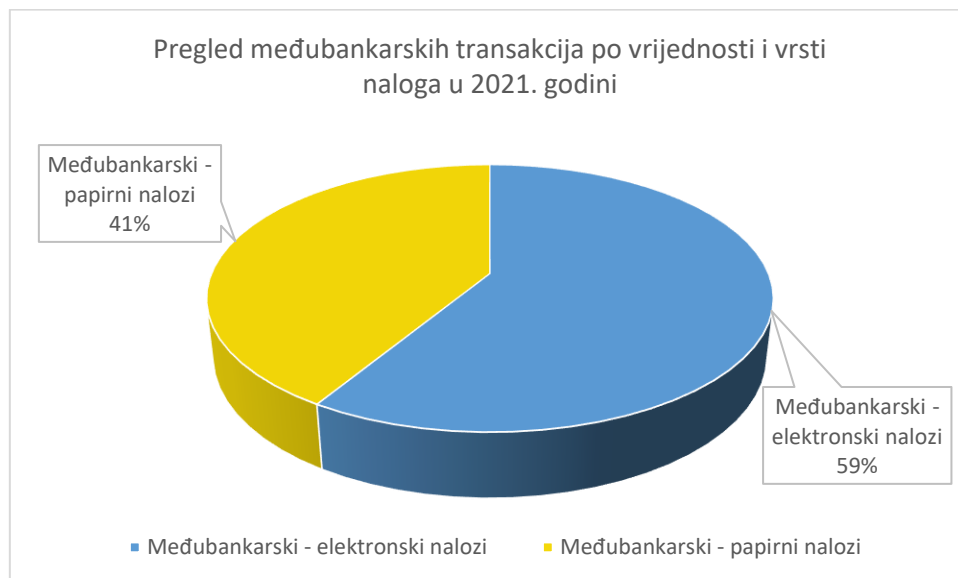
Pregled međubankarskih transakcija po broju i vrsti naloga u 2021. godini		
Međubankarski - elektronski nalozi	Međubankarski - papirni nalozi	Ukupno
46%	54%	100%

Pregled unutarbankarskih transakcija po vrijednosti i vrsti naloga u 2021. godini		
Unutarbankarski - elektronski nalozi	Unutarbankarski - papirni nalozi	Ukupno
45%	55%	100%

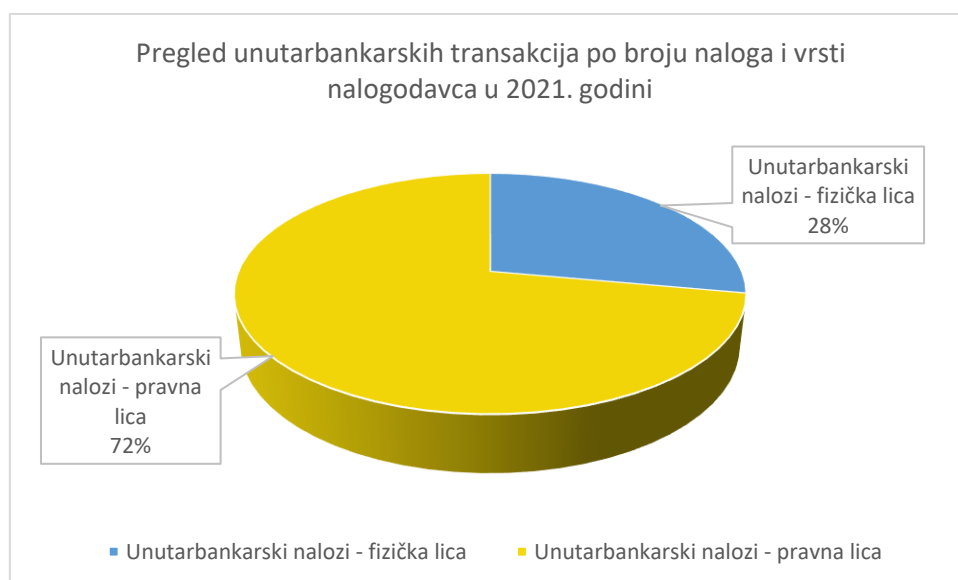

Pregled međubankarskih transakcija po vrijednosti i vrsti naloga u 2021. godini		
Međubankarski - elektronski nalozi	Međubankarski - papirni nalozi	Ukupno
59%	41%	100%

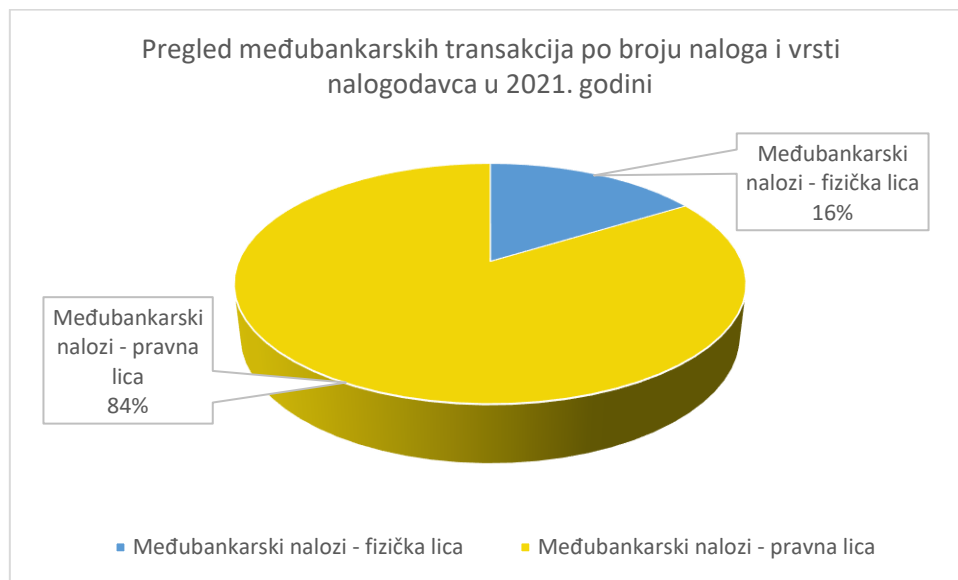

Također, u nastavku dajemo pregled unutarbankarskih i međubankarskih transakcija po vrsti nalogodavca (fizička i pravna lica) za 2021. godinu. Pregled dajemo po broju kao i po vrijednosti naloga:

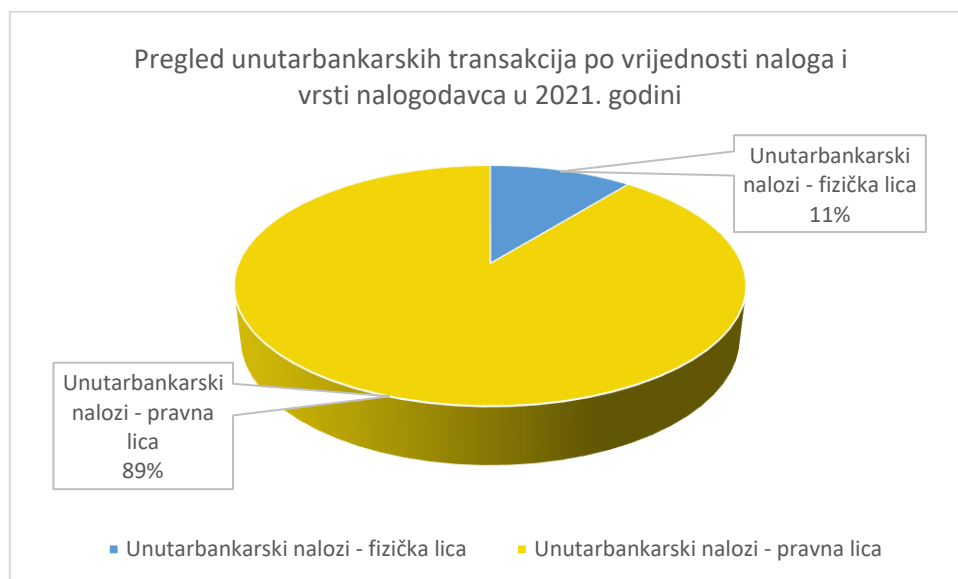
Pregled unutarbankarskih transakcija po broju naloga i vrsti nalogodavca u 2021. godini		
Unutarbankarski nalozi - fizička lica	Unutarbankarski nalozi - pravna lica	Ukupno
28%	72%	100%

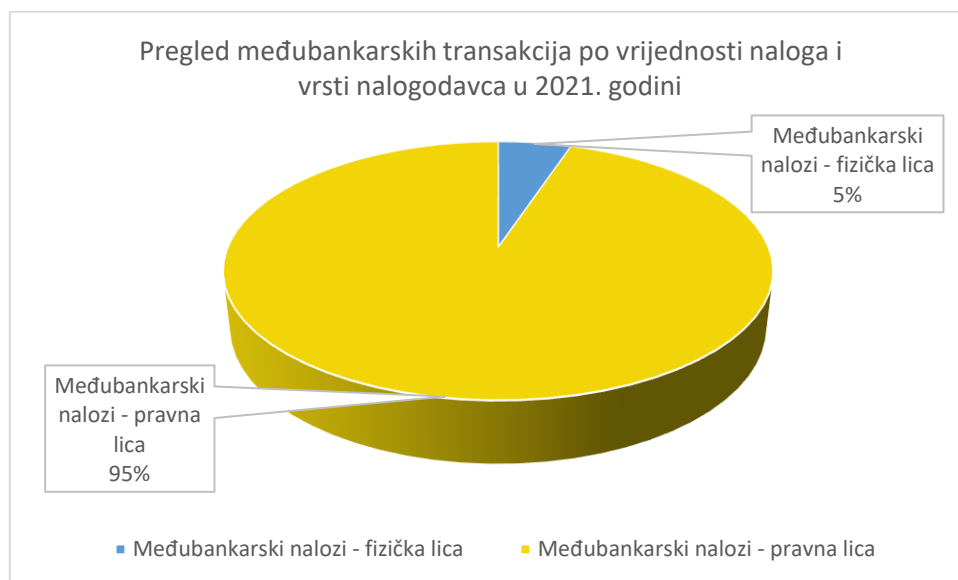
Pregled međubankarskih transakcija po broju naloga i vrsti nalogodavca u 2021. godini		
Međubankarski nalozi - fizička lica	Međubankarski nalozi - pravna lica	Ukupno
16%	84%	100%

Pregled unutarbankarskih transakcija po vrijednosti naloga i vrsti nalogodavca u 2021. godini		
Unutarbankarski nalozi - fizička lica	Unutarbankarski nalozi - pravna lica	Ukupno
11%	89%	100%

Pregled međubankarskih transakcija po vrijednosti naloga i vrsti nalagodavca u 2021. godini		
Međubankarski nalozi - fizička lica	Međubankarski nalozi - pravna lica	Ukupno
5%	95%	100%

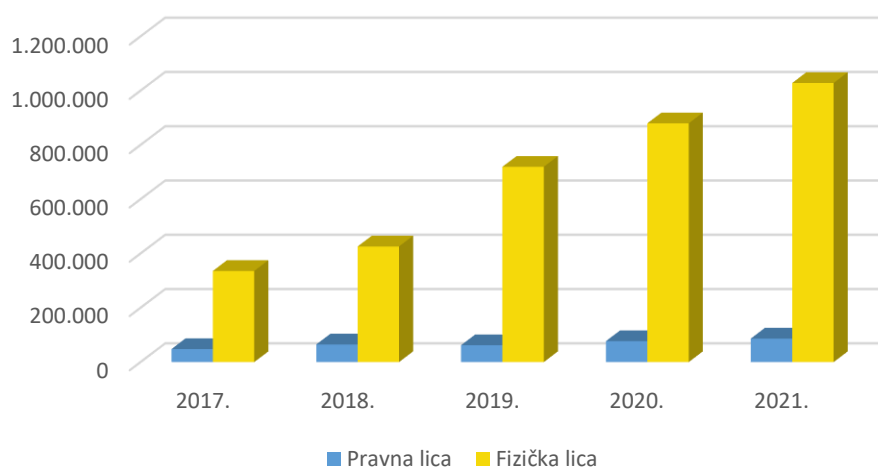
8. Kanali banaka

U BiH 22 banke nude elektronsko bankarstvo (mobilno i/ili internet bankarstvo).

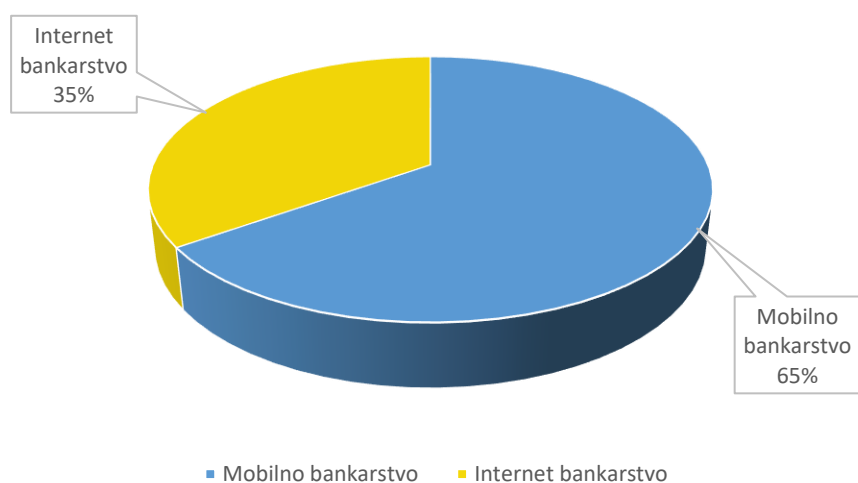
Ovom vrstom usluge obuhvaćeno je ukupno 1.114.863 subjekt (u toku 2020. bilo je 956.601), i to 86.627 pravnih subjekata (u toku 2020. bilo je 76.994) i 1.028.236 fizičkih lica (u toku 2020. je bilo 879.607). Izražen je trend povećanja broja klijenata koji imaju ugovorenu ovu vrstu usluge.

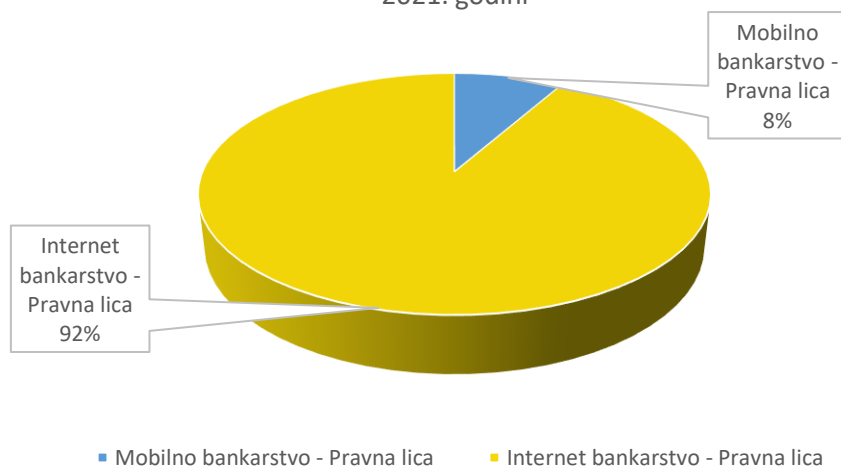
Broj klijenata elektronskog bankarstva - pravna i fizička lica

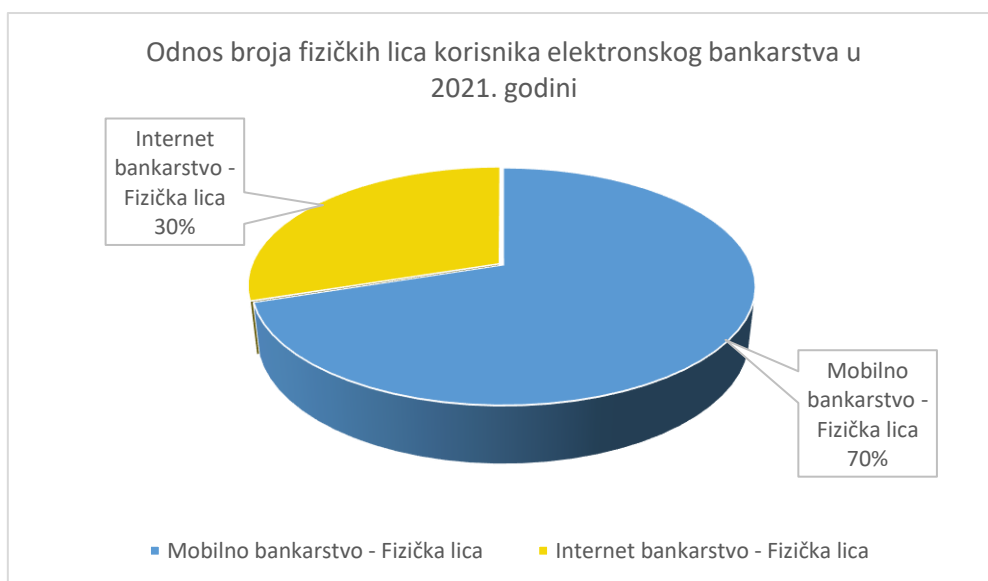

Odnos broja korisnika elektronskog bankarstva u 2021. godini

Odnos broja pravnih lica korisnika elektronskog bankarstva u 2021. godini

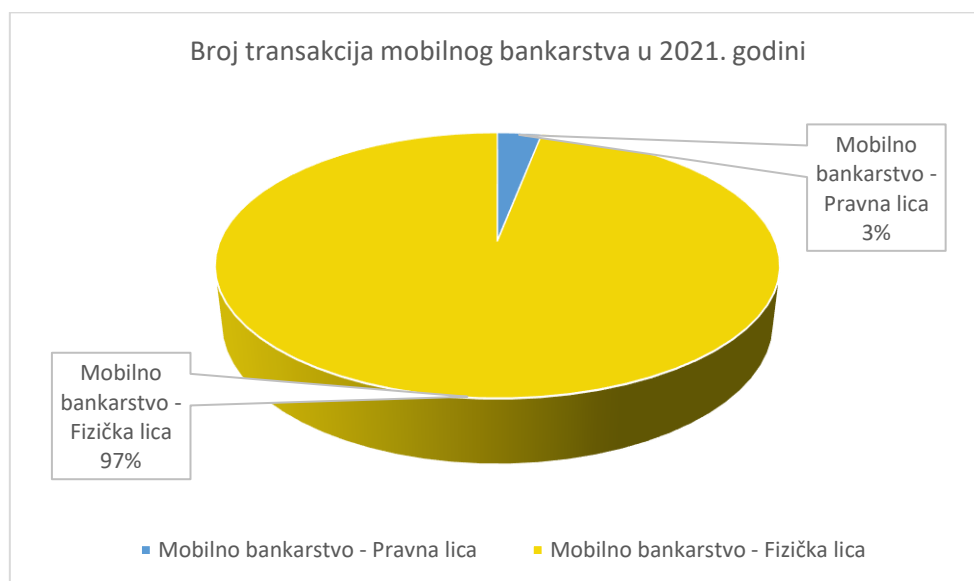

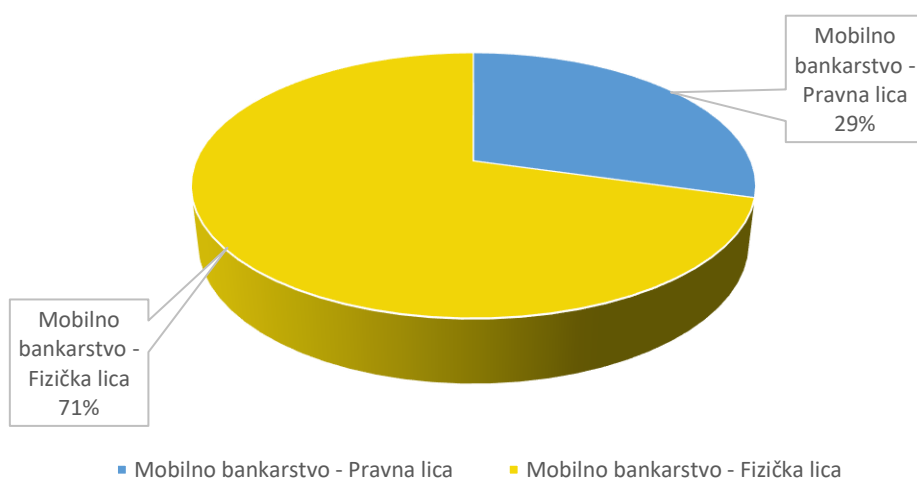
Pregled broja i vrijednosti transakcija elektronskog bankarstva dajemo u nastavku:

Broj transakcija elektronskog bankarstva							
Godina	Mobilno bankarstvo - pravna lica	Mobilno bankarstvo - fizička lica	Internet bankarstvo - pravna lica	Internet bankarstvo - fizička lica	Plaćanje preko ATM - pravna lica	Plaćanje preko ATM - fizička lica	Ukupno
2021.	234.331	7.525.004	24.941.391	1.732.302	0	4.198	34.437.226

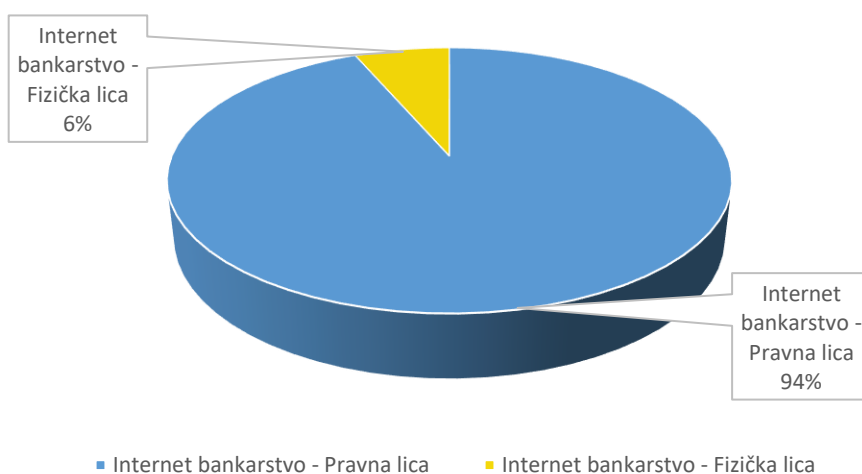
Vrijednost transakcija elektronskog bankarstva							
Godina	Mobilno bankarstvo - pravna lica	Mobilno bankarstvo - fizička lica	Internet bankarstvo - pravna lica	Internet bankarstvo - fizička lica	Plaćanje preko ATM - pravna lica	Plaćanje preko ATM - fizička lica	Ukupno
2021.	634.199.115	1.522.882.126	111.290.494.841	558.476.892	0	776.328	114.006.829.303

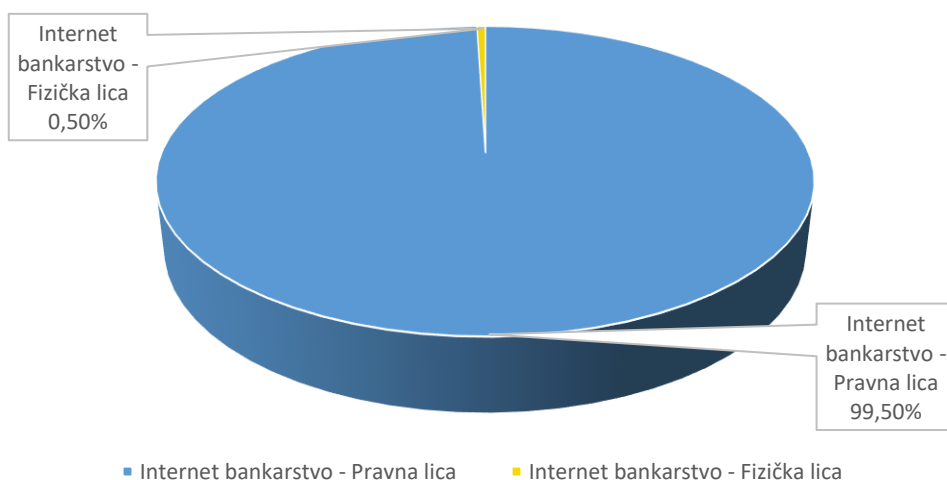
Vrijednost transakcija mobilnog bankarstva u 2021. godini

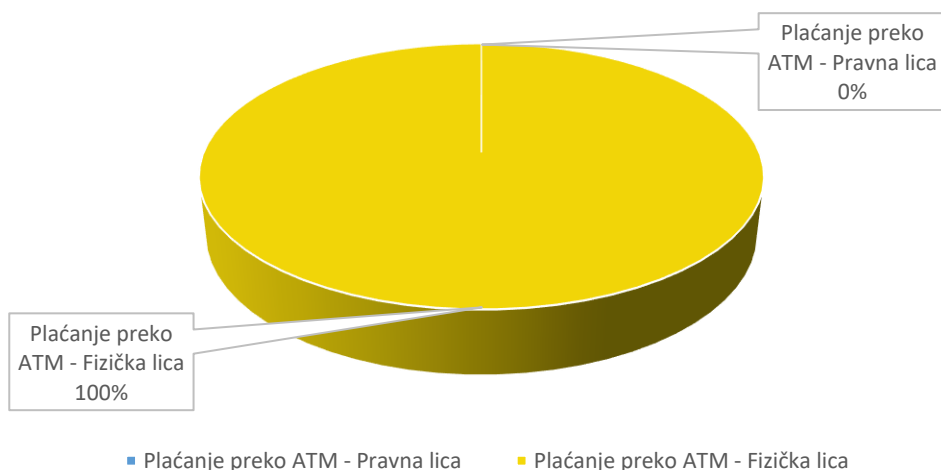
Broj transakcija internet bankarstva u 2021. godini

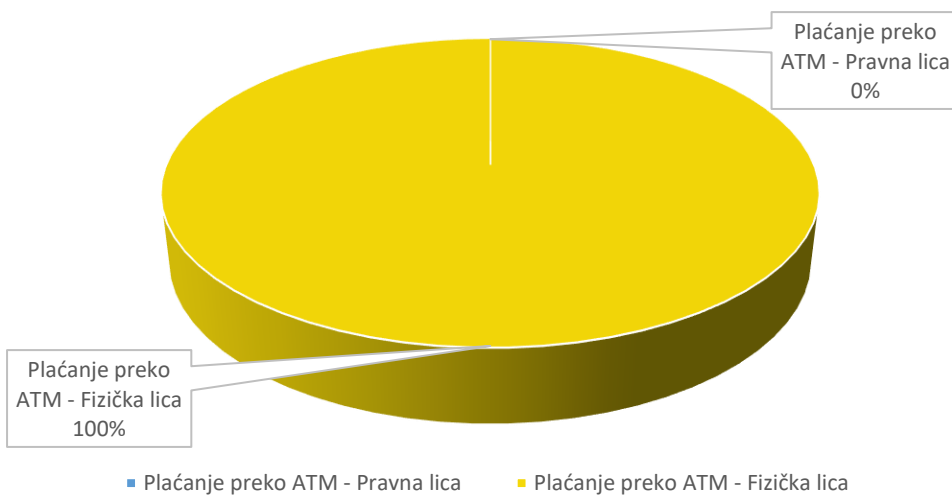
Vrijednost transakcija internet bankarstva u 2021. godini

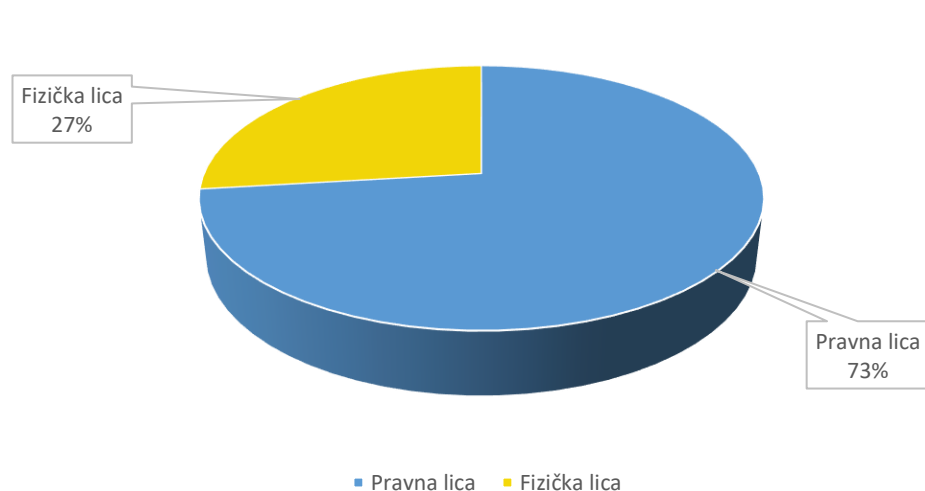
Broj transakcija plaćanja preko ATM-a u 2021. godini

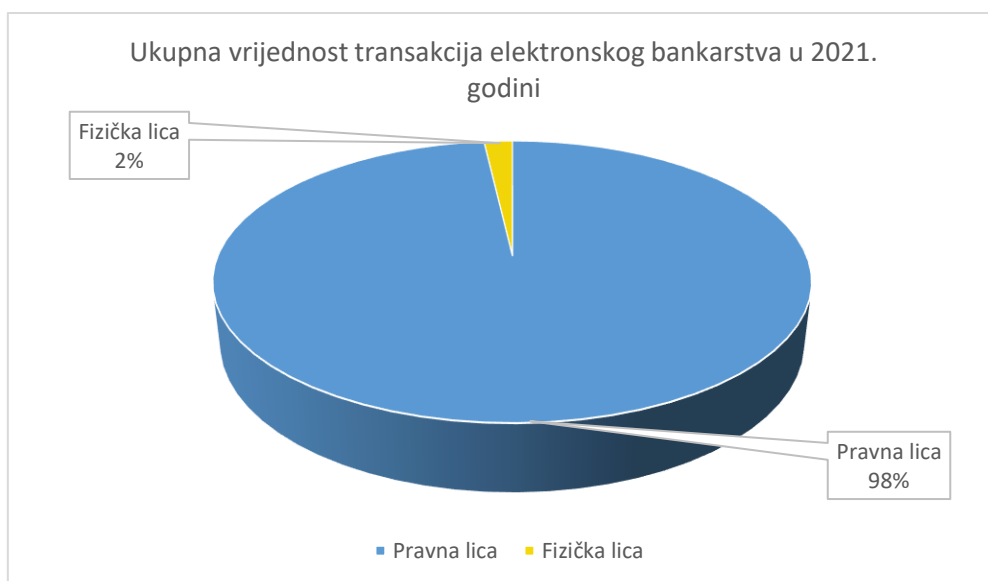

Vrijednost transakcija plaćanja preko ATM-a u 2021. godini

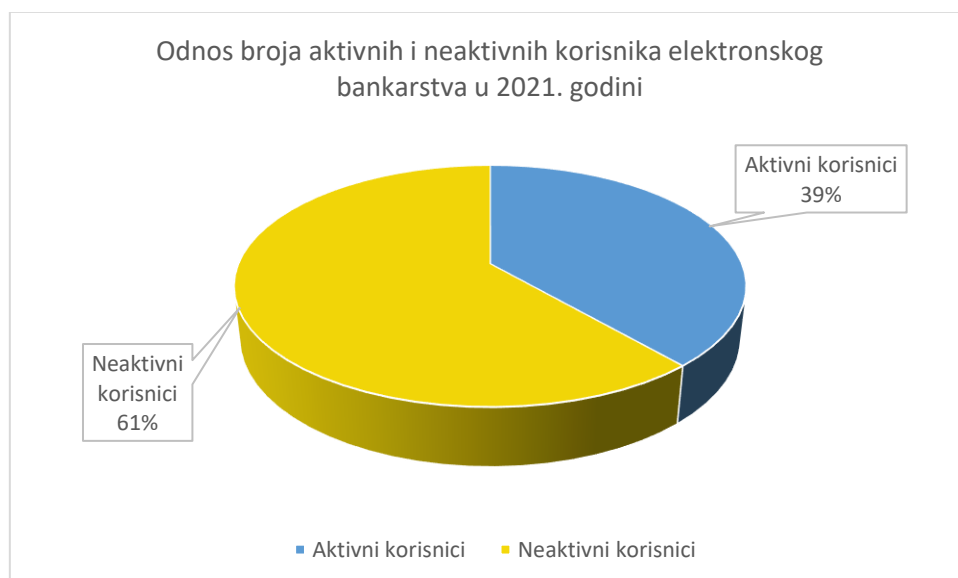
Ukupan broj transakcija elektronskog bankarstva u 2021. godini

Pregled broja aktivnih klijenata elektronskog bankarstva (onih koji su imali minimalno jednu transakciju u toku kalendarske 2021. godine) dat je u nastavku:

Godina	Mobilno bankarstvo - pravna lica	Mobilno bankarstvo - fizička lica	Mobilno bankarstvo	Internet bankarstvo - pravna lica	Internet bankarstvo - fizička lica	Internet bankarstvo	Ukupno
2021.	3.780	277.668	281.448	56.277	92.294	148.571	430.019

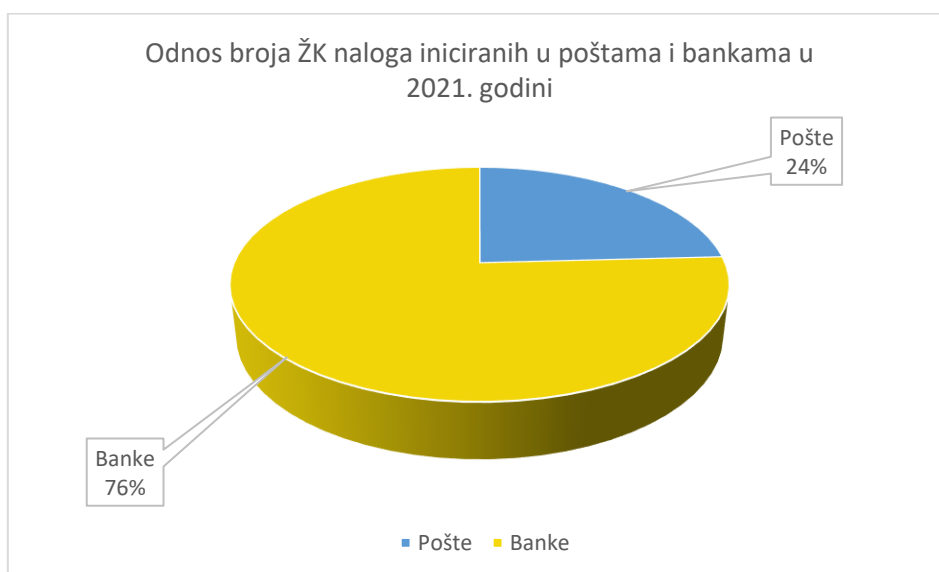

Od ukupno 23 banke u BiH, 7 banaka je procesuiralo međubankarske platne naloge zaprimljene u poslovnica pošta.

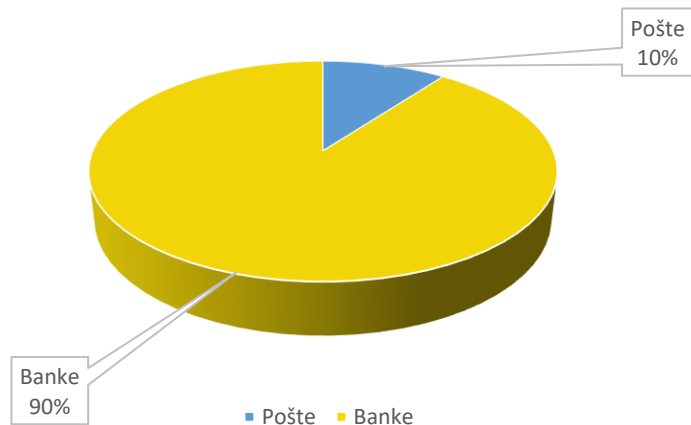
U nastavku dajemo pregled međubankarskih platnih transakcija zaprimljenih u poslovnica pošta za 2021. godinu po broju kao i po vrijednosti naloga, a koje su realizovane kroz BPRV i žirokliring sisteme:

Broj međubankarskih platnih transakcija zaprimljenih u poslovnica pošta			
Godina	Žirokliring	BPRV	Ukupno
2021.	11.287.532	74.887	11.362.419

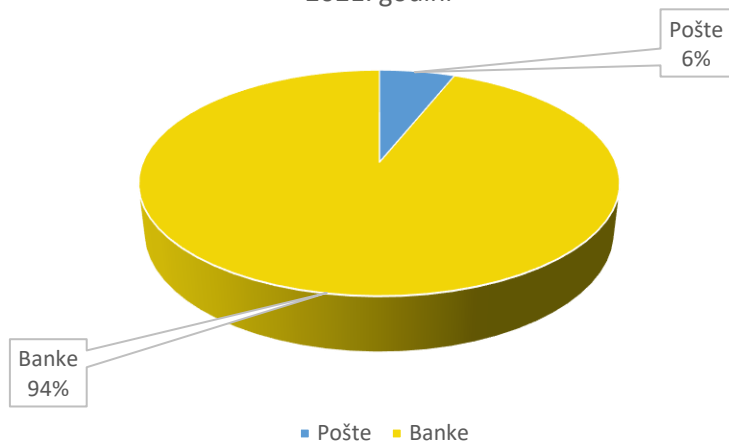
Vrijednost međubankarskih platnih transakcija zaprimljenih u poslovnica pošta			
Godina	Žirokliring	BPRV	Ukupno
2021.	2.051.574.522	4.349.871.122	6.401.445.644

Odnos vrijednosti ŽK naloga iniciranih u poštama i bankama u 2021. godini

Odnos broja BPRV naloga iniciranih u poštama i bankama u 2021. godini

Odnos vrijednosti BPRV naloga iniciranih u poštama i bankama u 2021. godini

